

*Крутюк Наталія Тимофіївна,
м. Хмельницький*

РОЗШИРЕННЯ ГРАНИЦЬ ОБРАЗУ СВІТУ МОЛОДІ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛІТЕРАТУРНИХ ТВОРІВ

У статті висвітлено роль літератури у формуванні особистості школяра; вплив художнього тексту на його моральний, інтелектуальний та естетичний розвиток.

Ключові слова: художня література, формування особистості, образ світу.

Krutyuk Nataliya Tymofiiivna

Increasing the Limits of the Image of the Youth's World in Fiction Study

In the article the role of literature in the formation of a schoolchild's personality; and the influence of a piece of fiction on their moral, intellectual and aesthetic development, have been highlighted.

Key Words: fiction, the formation of a personality, the image of the world.

Найважливішою цінністю на землі є вихована людина, особистість. Тому головним є виховання дитини. Формування й розвиток моральності, вихованості, ціннісних орієнтирів, розширення границь образу світу у дітей, духовного світу, їх стійкі моральні позиції, вміння відстоювати власні інтереси повинно стати головним прагненням сучасного вчителя, кінцевим результатом його діяльності. Лише усвідомлене читання художніх творів позначається на цілісному становленні світогляду учнів, їх особистісному розвитку. Роль літератури у формуванні особистості школяра була і залишається загально визнаною.

Образ світу є результатом психічного відображення реальності, що проявляється у знаннях про світ, емоційному переживанні реальності, що в цілому позначається на формуванні системи цінностей та зовнішній поведінці. Світ науки у свідомості юнаків та дівчат відображається у процесі узагальнення навчального матеріалу по шкільним

предметам. Позитивні зміни наукового світогляду молоді відбувається при самостійності наукового пошуку, процесі розв'язання задач, читання наукової літератури, який супроводжується емоціями радості, відкриття для себе нових знань [1, с. 276].

Моральний, інтелектуальний, естетичний розвиток підлітків безпосередньо пов'язаний з вивченням художніх творів. Велику роль у соціалізації особистості відіграють засоби масової інформації і книга. Вхідження дитини в книжковий світ відбувається в першу чергу за допомогою опанування творів письменників на уроках літератури. Саме дитяча література живить розум та уяву, відкриваючи нові світи, образи та моделі поведінки, будучи могутнім засобом духовного розвитку особистості. Література володіє величезними можливостями самого різного роду дії, наприклад, при читанні п'єс можна навчити школярів діалогу, правилам звернення, особливо тих, хто відчуває проблему в особистісному спілкуванні, вона дає свободу для творчості самостійності розвитку уяви [2, с. 185].

Одним з найважливіших факторів, що впливають на дитяче читання, є доступ до книги, або «літературні ресурси» середовища. Щоб інтерес до читання не згас, процес читання необхідно підтримувати. Книги повинні бути доступні дитині, а репертуар читання широкий і різноманітний.

В наш час книжковий ринок поступово насичується науково-пізнавальною, довідковою та енциклопедичною літературою. З'явилися як окремі видання, так і серії нових, чудово виданих книжок. Крім читання, пов'язаного з шкільною програмою, науково-пізнавальна література пізнається підлітками відповідно до їх вікових та індивідуальних інтересів.

Сприйняття художньої літератури має ряд особливостей, властивих для розуміння молоддю навколишнього світу у всій його складності і, зокрема, вивчення творів будь-якого виду мистецтва. Коли ж мова йде про осмислене читання книжок, роздуми над книжками - це засіб розвитку і удосконалення людини, її почуттів, що керується розумом. Сучасна школа ставить перед собою завдання - формування духовно багаті особистості, громадянина з високою культурою, з широким кругозором, творчими та моральними цінностями. Таким чином, виходячи із великого виховного потенціалу художньої літератури, її впливу на емоційний і чуттєвий образ світу дитини, ми цілком правомірно можемо зазначити, що твори є впливовим засобом формування моральних почуттів та свідомості, уявлень і мотивів поведінки, які розширюють границі образу світу школярів.

Література

1. Бушай І.М. Психологічні особливості образу світу школярів: Монографія. - Чернігів: Державне підприємство «Чернігівський державний центр науково-технічної і економічної інформації» 2007.-382 с.
2. Осипова А.А. Общая психокоррекция: Учебное пособие для студентов вузов. - М.: ТЦ Сфера, 2004.-512 с.
3. Волошина Н.І. Естетичне виховання учнів у процесі вивчення літератури. - К.: Радянська школа, 1985.-102 с.
4. Кон И.С. Психология ранней юности: Книга для учителя. - М.: Просвещение, 1989. - 255 с.